

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

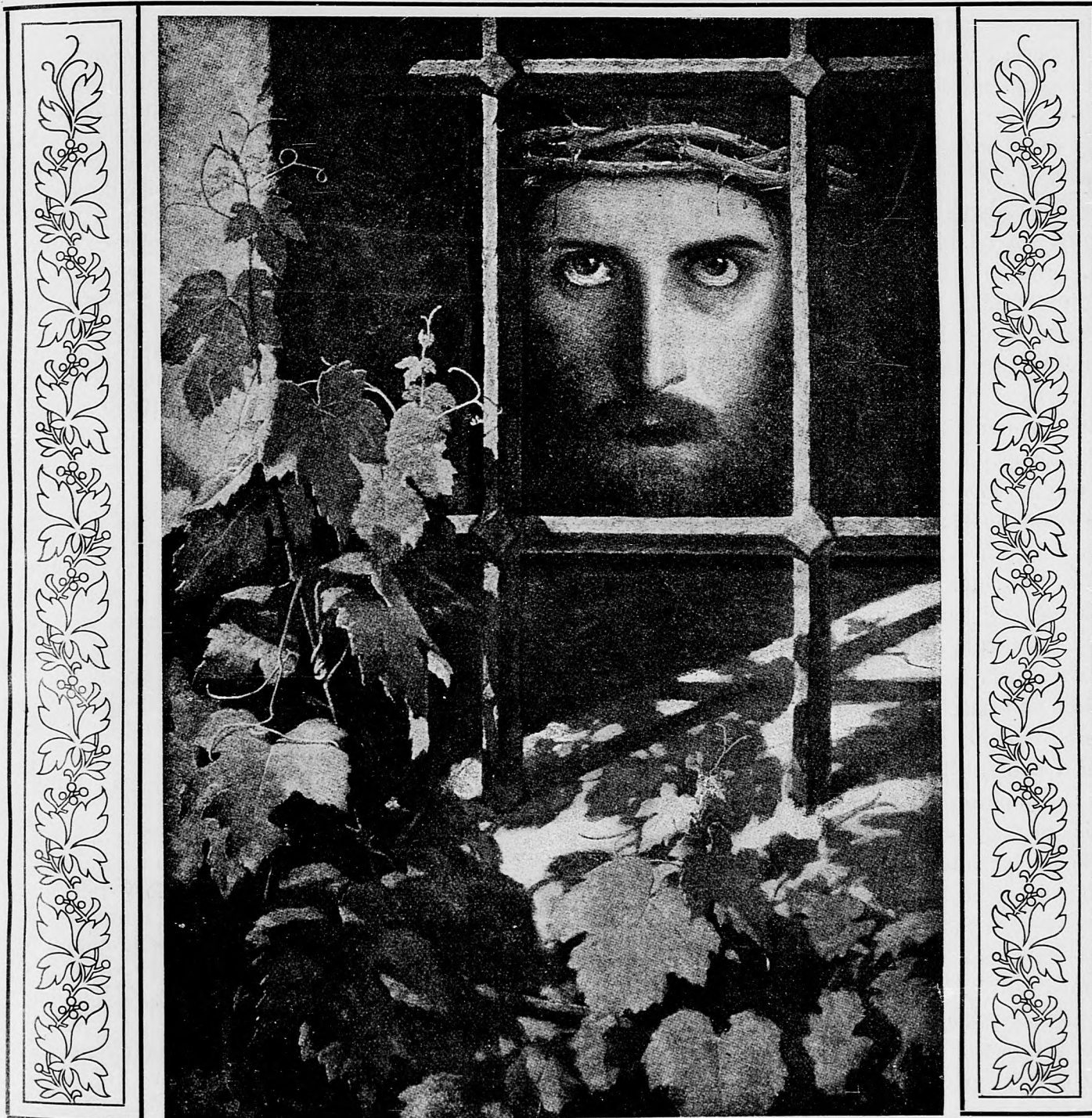
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Na Velkú Noc.

Peknú a veľavýznamnú pamiatku slávi kresťanstvo na Velkú Noc. Po zimnom spánku prebúdza sa príroda zase ku novému životu, tento radostný obrat prírody znázorňuje kresťanská cirkev slávením veľkonočných sviatkov, ktorých strediskom je slávnosť Vzkriesenia. Veľkonočné sviatky zakladajú sa na pevnej viere, poskytujú nám nové nádeje a sú spolu výrazom nekonečnej lásky Božej. Syn Boží sa obetuje za nás, podstúpi potupnú smrť na kríži, ale na tretí deň vstáva z mrtvých. Keď to našim rozumom aj nemôžeme pochopiť, je to predsa základom kresťanskej viery. Koľko takých zjavov je v prírode, ktoré prestupujú hranice ľudskej vedy a zostávajú pre nás večným tajomstvom? Tam, kde hranice ľudskej vedy prestávajú, tam sa počína nekonečná ríša viery.

Prebudenie sa prírody k novému životu a z mrtvých vstanie Spasiteľovo poskytuje nám nádej, že sa aj my kedysi ešte zobudíme k novému životu. A táto nádej je pre človečenstvo nevyslovným dobrodením. Čo by nám dodávalo sily v nešťastí a v biede, keď by sme ztratili úfnosť na večný život? Veľkonočné sviatky majú nám teda do pamäti uviesť našu vieru v nekonečnú lásku Hospodina; ony majú posilniť našu nádej, že všetko, čo nám Boh sľúbil, sa aj splní a ony nás majú povzbudzovať, aby sme sa usilovali našich bližných dľa prikázania božieho milovať. Kto nemá viery, ten za každým krokom stretá sa s nekonečnými ťažkosťami; kto nemá nádeje, ten klesá po každej nehode, a kto nemá lásky, tomu je život ustavičným trápením. Bez týchto troch podmienok nášho duševného života stali by sme sa opustenými, ztratili by sme dôveru v budúcnosť a podľahli by sme každému pokušeniu.

Svojím z mrtvýchvstaním nám ukázal Pán Ježiš, že rany prenasledovania a mučenia zahoja sa, keď ich zloba spôsobila a že sa dá premôcť i bojzlivosť od smrti ba i sama smrť.

Nech sa teda vzbudia za jeho príkladom aj v našich nadržách kvety ľudskosti a lásky oproti našim bližným.

Nech vyklejú v srdci našom puky šlachetných a dobrých skutkov, aby prinášaly požehnané ovocie v prospech a blaho vlasti a človečenstva.

Emanuel Filkorn.

Spojenci vlády.

Dňa 21. marca nasledujúce maďarské vyzvania bolo možné čítať na červených plakátoch po pešťbudínskych uliciach:

«Robotníci! Proletári! Ľud pešťbudínsky! Kňazská strana uhorskej snemovne k jarmoku sa chystá. Ešte síce bojuje oproti vojenským návrhom, ale boj tento nie k tomu je namierený, aby návrhy tieto prekazila, ale aby prevzala cenu zrady. Ľud vyviedla na jarmok. Kožu ľudu núka vláde a vojenskému riaditeľstvu, aby zaňu dostala «národné vydobytky».

Robotníci! Tieto vydobytky nevyvedú národ z biedy. Preto tí, ktorí zaujmy ľudu obetujú za tieto vydobytky, to sú zradcovia ľudu. Zradcovia, ktorí protiviacu sa silu ľudu prelomiť chcú, aby ho čím ľahšie mohli vhnaf do jarma kňazského. V boji tomto ľudová strana vstúpila do služby kňazstva. Strana táto použije všetky nástroje oproti hmotnému a duševnému pokroku ľudu. Ukázali sme, ako bojuje strana táto oproti dobrobytu ľudu. Musíme ukázať aj to, že s akými prostriedkami stojí v ceste ľudu, aby on nemohol sa vzdelávať. Musíme strhnúť závoj s tajných dielní, v ktorých hnusná práca hlúpenia ľudu prevádza sa. Pred svet postavíme bahná, oškľivosti a hriechy kláštorov. Nie so slovami, ale s obetami kláštorov týchto vysvetlíme tú zkázu, to pustošenie ktoré kňazstvo prevádza.»

Vyzvanie toto, ktoré namierené je oproti strane ľudovej, oproti kňazom a mníškam katolíckym, židovskí vodcovia socialistov vyvesili. Robotníci, akožto otroci vodcov tých zišli sa k shromáždzeniu, a pozorne načúvali, ako hania a preklínajú tam kňazov a mníšky, ako klajú na Pápeža a ako potupujú vieru katolícku. Ako preklínajú a podozrievajú stranu ľudovú, ktorá medzi inším boj vede oproti socialistom, ktorí chudobných a ľahkoverných robotníkov zdierajú, klamú, búria, mravne kazia, použijú k obrane svojej a k hnusnému cieľu, ktorý dosiahnuť chcú.

My nebudeme brániť ľudovú stranu oproti socialistom, lebo toho nezaslúžia. Nad nami súdi sám Ľud, za ktorý zaujali sme sa, ktorý nezanecháme, ktorý brániť budeme čo ako budú štekaf a kľaf protivníci naši a podlí nepriatelia chudobného ľudu. Jedine to spomeneme, že shromáždzenie toto verejne zadržali, pod dozorstvom policajtov.

Teda hlavný kapitán Rudnay k takému shromáždzeniu dal dovolenie, na ktorom kriklúni s nemastnými papulami obrážali a potupovali kňazov, mníšky, Pápeža, sviatosťi a cirkev katolícku.

Oslavovali vládu francúzsku, že vyháňa mníšky, reholníkov a zatvára školy katolícke. Shromáždenie to nebolo namierené oproti vojenským návrhom. Ba nadávali strane ľudovej, lebo bojuje oproti tým farchám, ktoré národ nechce; lebo žiada dvojročnú službu vojenskú, a žiada zmenenie ducha a surových trestov, ktoré u vojska panujú. Vidno je, že socialisti v službe vlády sú. K vôli jej napádajú a potupujú stranu kresťanskú. O tomto aj noviny píšu. Toto ablegáti naši Széllovi na oči vyhadzujú. To aj barón Ivor Kaas, ľudový ablegát tvrdil v interpellácii, v ktorej na zodpovednosť vzal Szélla, že hor spomenuté shromáždenie, na ktorom socialisti potupovali kňazov, mníšky a vieru katolícku, dovolil. Spomenul aj to, že drží medzi socialistmi dobreplatených udavačov, ktorí služby konajú jak vláde, tak aj policajtom.

Večítá hanba, najväčší posmech, že vláda použije tú najpodlejšiu triedu spoločenstva k cieľu svojmu. Židovskí vodcovia socialistov takúto veľkú hodnosť obsiahli. Hanba, posmech! A keď preto naši ablegáti žiadali od Szélla, aby Rudnayho zaraz pozbavil úradu, socialisti to vykrikovali, že ony nedajú Rudnayho. (Lebo im je po ruke). Akoby vydali priateľa svojho? Kto by ich bránil? Pamätajte sa, keď pojednávali vo snemovni o civilnom sobáši, aký hluk, aké násilenstvá robili socialisti v Budapešti. Ako kliali, pluvli a vykrikovali na kňazov, na veľikášov, ablegátov vôbec na tých statočných a viere našej verných ľudí, ktorí bránili národ oproti tomuto nešťastiu. Či prekazil to voľakto? Trestali gazemberov preto? Nič sa im nestalo, lebo najatí boli.

Vládni ľudia kolké shromáždenia prekazili, ktoré strana naša riadila? Na tých nik nebúril, a nerečnil oškľivosti o rabínoch. V púchovskom okrese tiež nedovolil slúžny rečníf vyslancovi Alex. Ernsztovi, to isté robilo sa aj v Čik sv. martinského okrese, lebo pravdu povedať pospolitému ľudu, obznámit s ním figle liberantov, upozorniť ho na nespravodlivosť, ktoré vláda a prívrženci jej páchajú nie je dovolené ľudakom. Ale kňazov a mníšky haníť, podozrievať, im na cti ubližovať slobodno socialistom. To pod dozorom policajtov prevádzajú. Tomu potleskujú židovské a frajmaurerské noviny, ktoré nezameškajú socialistov povzbudzovať, oslavovať, hmotne a mravne napomáhať. Však ony zriadili bandu túto oproti katolíkom, aby docieliť mohli to, čo vo Francúzsku. Aj to je nápadné, že rabínom židovským a duchovným protestantským pokoj dajú socialisti. Čo tí sú im neni v ceste? Oh, vieme čo to znamená! Však socialisti spojenci sú vlády, a túto židáci a protestanti najlepšie napomáhajú.

Pýtame sa, vtedy bude národ šťastlivý, keď katolícka viera vyhynie, a nastane nevera a ne-

mravnosť? Keď kňazov a mníšky povyháňame, alebo pohlušíme? Keď kostoly obrátíme na maštale, školy na krčmy a kláštory na peleš necudnosti? Tejto dobe kliesňa cestu socialisti, ktorí besnou nenávisťou zúria oproti katolíkom. Takýchto pomocníkov majú liberáli! Týchto najali oproti nám ľudakom! Oh zle, veľmi zle musí sa im vo-diť, keď už k tej čriede obrátili sa o pomoc, od ktorej poriadny človek odvráti sa a ktorou zapovrhne. Teda rozkázané je kňazov, mníšky a ľudových ablegátov napádať! Rozkaz plní sa. Čítajte noviny a spisy nepriateľského tábora, počúvajte reči jejich a dozviete sa, že židia, kalvíni, frajmaureri, slovom liberáli dobrú pomoc majú po ruke oproti nám.

Teda kňazi katolícki a mníšky vohnali ľud do záhuby? Tí ho donútili, aby sa zadžil? Tí ho naučili tomu, aby bol ľahkomyselným, nemravným a opilcom? Tí ho doniesli o všetko skrze úzeru a veksle? Tí ho ženú do Ameriky? Tí čihajú na statočnosť a majetok jeho? Pýtam sa ďalej, kto okradol syroti a vdovy? Kto zbohatnúť zbojníckym spôsobom? Kto predáva robené potraviny a merá otrávené nápoje? Kto klame a prisahá falošne? Kto vytisol zemanov a kresťanských hospodárov z majetkov? Kto klame štát s tým, že zatají dôchodok? Kto sa vtrel do krajiny z toho cieľu, aby zdieral, klamal a nemravnosť šíril? Kto kazí remeselníkov a roľníkov? Kto zničil malých hospodárov skrze úzeru? Po čas volieb kto kortešuje najbesnejšie na liberálnu stranu? Kto láme kríže a potupuje vieru katolícku? Kto brojí oproti katolíckym školám?

Kňazi naši alebo židáci? Odpovedajte! Židáci a socialisti všetky viny na kňazov a ľudakov uvalujú. Kto by bol taký naničhodník, ktorý by im veril, a ktorý by držal s nimi?

Priatelia! O budúcnosť kresťanstva sa jedná. Či zaslúžil to Ježiš, aby sme počúvali a nasledovali ľudí, ktorí nenávisťou horia oproti Nemu? Ktorí té najošklivejšie potupy sypú na vieru našu? Či zaslúžia to kadejakí lumpi, aby k vôli ním zanechali sme vieru najsvätejšiu? Či socialisti, akožto spojenci liberálov, majú riadiť krajinu? Židovskí paplúsi a dovandrovaní lúpežníci? Kríž, či židovská hviezda a frajmaurerský trojuhel má byť potechou a vodcom národa?

Nie, a sto ráz nie!

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu poslovenčil *Andrej Hladký*. Vydáva redakcia «*Posla Svätého Antona*» v Budapešti, VIII., Szentkirályi-u. 28. Cena 20 halierov. Knižičku túto vrele odporúčame našemu slovenskému ľudu; obzvláste našim malo-hospodárom a remeselníkom preto, keď povážime, ako je dobre, keď človek pri dobrom zdravom rozume môže praktične sprevádzať obrábanie pozemkov a iné svoje obchody.

POLITICKÉ CHÝRY.

Petícia ľudákov proti vojenským predlohám.

Naši statní ľudáci neustávajú v boji tomto. Čo deň to viac doposielajú nám prosbopisov, ktorých počet presahuje už 1000. Pokračujeme v uverejňovaní menoslova tých obcí, z ktorých doposlali nám také prosbopisy:

Ragyócz (Szepes), Bunya-Szegszárd (Krassó Szörény), Csalló-Nyék (Pozsony), Zenta-Felsőhegy (Bács-Bodrog), Tiszabó (J.-N.-K.-Szolnok), Fancsal (Udvarhely), Felsőzsadány (Bars), Szegvár (Zala), Balázsér (Bereg), Erdőtarcsa (Nógrád), Felső-Eör (Vas), Eszterháza (Sopron), Ludad (Vas), Barabás (Zala), Battonya (Csanád), Regenye (Baranya), Kajal (Pozsony), Lopassó (Nyitra), Nizsna (Nyitra), Ikervár (Vas), Puchó (Trencsén), Hrabovka (Trencsén), Sztrezenicz (Trencsén), Rátka (Zala), Mikefa (Zala), Surány (Vas), Pápa (Veszprém), Felsőszalók (Szepes), Bessenzög (J.-N.-K.-Szolnok), Nyitra-Szucsány, Privigye (Nyitra), Szentpéterur (Zala), Németi (Sopron), Tótkeresztur (Sopron), Vadosfa (Sopron), Zsebbház (Sopron), Felsőszeloste (Vas), Zsedény (Vas), Pósa (Vas), Répce-Szent-György (Vas), Bögöt (Vas), Körmend (Vas), Ujkér (Sopron), Kisgömöri (Gömör), Háromház (Vas), Fertő-Széplak (Sopron), Tizsanána (Héves), Vizkelet (Pozsony), Morvaőr (Nyitra), Sajópüspöki (Gömör), Endrefalva (Nógrád), Perbete (Komárom), Egbell (Nyitra), Kásonaltiz (Csik), Káson-Ímpér (Csik), Kásonfeltiz (Csik), Kisbér (Komárom), Kis-Tapolcsány (Bars), Gánt (Fehér), Császártöltés (Pest), Kis-N.-Ladna és Ó-Ruzsin (Sáros), Öregcsertő (Pest), Rédiics (Zala), Gyirót (Sopron), Péterd (Veszprém), Szántó (Tolna), Verebély (Bars), Péterfalu (Nyitra), Letenőcz (Szepes), Antal major (Temes), Monostor puszta (Komárom), Devecser (Veszprém), Ocsadnicza (Trencsén), Magyar-Diószeg (Pozsony), Kismácséd (Pozsony), Ivánegerszeg (Vas), Szentgyörgyvár (Zala), Lédecz (Trencsén), Becske (Nógrád), Csömödér (Zala), Németcsencs (Vas), Nagyrada (Zala), Aka (Veszprém), Makó (Trencsén), Kiskoszmály (Bars), Tarkő (Sáros), Béb (Veszprém), Sámson (Békés), Esztergár (Veszprém), Vadász (Arad), Modor (Pozsony), Nizsna (Árva), Podbjel (Árva), Nemesdedina (Árva), I. Pöstyén (Nyitra), II. Pöstyén (Nyitra), Mérk (Szatmár), Cs.-Várkony (Pozsony), Budafa (Zala), Felsősegesd (Somogy), Felső-Iregh (Tolna).

Čo bude s indemnitou?

Kossuthovská strana vydržiavala poradu, ktorá zaoberala sa s tou otázkou, či neodvislá strana má prepustiť alebo obštrukciou zamedziť prijatie návrhu, ktorý podala vláda o predĺžení indemnity od 1. mája do konca augusta. Na poradu išlo sa dve tretiny neodvislých vyslancov, z ktorých dvadsiatipiatich prehovorili. Podpredseda

strany podal návrh, aby strana obštrukciou zamedzila aj prijatie indemnity, aby takto prinútila vládu ku odvolaniu vojenských návrhov. Porada všetkými hlasmi proti dvom uzavrela, že prijatie indemnity prekazí. Z tohto nasleduje, že od 1. mája nastane mimozákonný stav.

Vzbury na Balkáne.

Europskí veľvyslancovia boli predložili tureckému Sultánovi isté požiadavky ohľadom Macedonie. Boly to poriadky, ktoré by bol mal Sultán previesť k uspokojeniu Macedoncov. Ale Macedonci zprotivili sa tým novým poriadkom.

Albánskych povstalcov má byť asi 12.000. Boj sa začal pri obci Vučitra, kde Albáni žiadali, aby kresťania-žandári boli prepustení zo služby. Keď im to vrchnosť po vôli neurobila, napadli obec a potom odtiaľ tiahli do Mitrovice. Tu sa vyvinul opravdový boj medzi Albánmi a tureckým vojskom, ktorému sa len po tuhom boji, v ktorom sa striedalo aj z kanónov, podarilo Albáncov rozohnať. Počet mŕtvých a ranených prevyšuje sto.

V Carihrade vzbudilo nemalý strach, že medzi ranenými je aj ruský konsul Ščerbina. Guľou ho ranil na chrbte jeden Albán. Jeho poranenie není nebezpečné. Útočníka zatkli, ale ho ešte vyslúchnuť nemohli, lebo je tiež ranený. — Carihradský veľvyslanec ruský Sinovjev veľmi chladne prijal tureckého veľvezira, keď mu prišiel vysloviť svoje poľutovanie nad prípadom. Sinovjev poslal svojho druhého dragomana Mandelstama do Mitrovice, aby sa dozvedel pravdu o prípade a veľvezirovi povedal, že jak sa turecké vrchnosti nepostarajú o bezpečnosť dragomana, tak sa o to Rusko postará samo. Toto je tým vážnejšia vyhrážka, lebo už týždne hovorilo sa, že Ščerbina zabijú a turecké vrchnosti neporobily žiadne poriadky na ruského konsula.

Regrúti za morom.

Spišský podžupan vykazuje, že v jeho stolici minulého roku *tritise* mladíkov nedostavilo sa k assentírke, a títo všetci že majú byť v Amerike. To je ovšem hrozny počet! Z toho vidno, že ľudia už celkom ľahkomyselne a nie vždy pre núdzu opúšťajú vlasť svoju. — Je pravda, že doma takých zárobkov niet ako v Amerike; ale ľudia potom o tej Amerike tiež tak vyprávajú, ako by tam bol raj. O tom ale nik nerozpráva, že v Amerike musí sa o veľa ťažšie a o veľa chytřejšie pracovať ako u nás, a k tomu ešte neprestajne pracovať. Je nie div, že pri takých prácach ľudia upádajú do nešťastia a prichádzajú o život. Kto pozoruje americké noviny, z nich môže si prečítať každý týždeň, že koľko slovenských robotníkov tam sa zmárni pri práci. Každý týždeň je v tých novinách aj 6—12 takých pádov; není takeho týždňa, aby sa daktorému krajanovi dačo nestalo. — O tej Amerike teda má ľud náš veľmi omylné náhľady a vzpomätá sa až potom, keď je už neskoro.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Ľudová strana neobštruje, tojest nezamýšľa mnohými rečami znemožniť účinkovanie snemu, tak ako to robí strana Košuthistov, Neobštruje strana naša preto,

lebo keď sa na sneme zhola nič nemôže pracovať pre zbytočné rečenie, a keď následkom toho ostávajú aj tie najvážnejšie a najpotrebnejšie záležitosti neriešenými: z toho má celá krajina veľkú škodu. Ľudoví naši ablegáti v tomto smysle sa osvedčujú aj na sneme, ale proti návrhom vojenským bojovať neprestávajú, ba napádajú liberálov čo najmocnejšie pre tie návrhy.

I minulý týždeň ozvali sa so strany našej ablegáti: *Jankovich*, potom *Zboray* a dr. *Ján Csernoch*.

Jankovich osvedčil sa, že návrhy tie prijať nemôže, lebo je patrné, že nám netreba viacej vojska. Však nehrozí nám so žiadnej strany nebezpečenstvo vojny, a krajina naša nemá úmysel podmanovať nové zeme. Hovorí sa, že sme prinútení povýšiť počet regrútov k vôli trojspolku v ktorom je naša krajina s Nemeckom a Talianskom. Ale to nestojí, lebo veď Taliansko nielen že nezväčšuje si vojsko, ale naopak znižuje počet rekrútov. A Taliansko dnes už s ohľadov finančných je v lepšom položení ako je naša krajina. Ja ale ani preto nemôžem prijať tieto návrhy, lebo tak ja ako aj všetci členovia strany mojej zaslúbili sme určite voličom našim, že nedáme svoj hlas ku žiadnému akémukoľvek povýšeniu tiarch občanov, lebo sme úprimne presvedčení o tom, že ľud náš je úplne vyčerpaný peňažite.

Mikuláš *Zboray* povedal veľmi dlhú reč, z ktorej len krátky výťah môžeme tu podať: Návrhy tieto považuje ako stĺp hraničný, ktorý ukazuje nám, že ak ďaleko dá sa národ zavádzať a farchami obťažovať. Lebo v minulých časoch len sa donášaly tu zákony a všetko proti ľudu, ktorý to bez slova a odporu trpel. Teraz vidíme, že väčších tiarch ten ľud už trpeť nechce, bo nemôže. Ztadiaľ je ten potešiteľný zjav, že takrečeno celý národ povstal a vsade dávajú rozhodný výraz odporu proti týmto návrhom.

Tu darmo odvolávate sa páni liberáli, že ste vo väčšine a že ako väčšina máte právo odhlasovať tento návrh. Nuž nemáte toho práva preto, lebo nepovedali ste pri voľbách ľudu ani slova o tomto povýšení tiarch vojenských. Musíte sa prvej zpytať národa, zdá-liž žiada si väčších tiarch vojenských. Nech sa tedy páči rozposlať snem, a nech sú voľby nové a povedzte voličom svojim: tu sme my liberáli, ktorí chceme pre krajinu viacej vojakov a od vás viacej porcie pre vojsko, vyvolte si tedy nás zase za ablegátov. — A keď by národ zase len vyvolil vás vo väčšine, nuž vtedy ani my nebudeme mať príčiny tak ostro bojovať proti vašim návrhom.

Ponevác je reč o vojenských farchách, dovoľm si tu poukázať na to, ako neporiadno účtuje sa o tých porciach, ktoré platia tí, ktorí neboli vojaci. Už aj to je nesprávne, že v Rakúsku je tá porcia ustálená od 1 zl. až po 100, kdežto u nás začína sa s 3 zl. a najvyššia je 120 zl. To vidí každý, že ten, kto povinný je dľa majetku platiť 120 zl. porcie vojenskej, ten je nie tak obťažovaný ako ten chudobný človek, ktorý nemá ničoho, a predsa musí platiť 3 zlaté. A potom: jako príde Uhorsko k tomu, že platí väčšiu porciu vojenskú ako Rakúsko? — Z týchto

vojenských porcií mala sa dľa zákona utvoriť jedna základina na podporu vojenských vdov chudobných. Prezrel som výkaz o tejto základine a tu vidím, že tá základina obnáša voľačo vyše 41 millionov korún. A predsa len Uhorsko samé zplatilo tej vojenskej dane za 20 rokov vyše 17 millionov, nerátajúc procentá, ktorých muselo byť tiež hodne. A keď zkusíme výdavky, nijako sa to nesrovnáva s toľkými príjmami. Pýtam sa, kde-že sú teda toľké peniaze, keď sú nie vykázané. A ďalej pri tých výdavkoch je aj jedna podivná položka, asíce pod menom že «iné výdavky» stojí tam 5.996.646 korún. Čo sú to aké «iné výdavky? Roku 1881 bolo tých iných výdavkov len 20 kr.

— *Gromon*, štátny tajomník: Nech sa páči listiny prezreť a neupodozrievať! (Veľký hluk).

Zboray: Ja neupodozrievam, ale ako ablegát na základe listín mne daných konám povinnosť svoju, keď žiadam vysvetlenie tej veci. Preto i podávam návrh nasledovne: «Snem upravuje ministra domobrany, aby dal podrobný výkaz o stave vojenských daní a o základine z nich utvorenej, o príjmach a výdavkoch tejže základiny.»

Od nás žiadajú, by sme zväčšili počet vojska; ale aby sa zato odmenili nám voľajako, na to nemyslia. My nemáme z toho vojska žiadného temer osohu, lebo čo vojsko zpotrebuje, to všetko kupuje sa len v Rakúsku. V delegácii boli odhlasovali na dvojce lode vojenské 2.400.000 K. Odhlasovali to s tou podmienkou, že by sa tieto lode v uhorskej fabrike robili. Nuž aj to síce dostala jedna uhorská spoločnosť, ale všetky hlavnejšie čiastky lodí predsa len jedna rakúska fabrika lifruje.

Uhorsko môže si úfať lepšiu budúcnosť, ale nie na základe ohromnej moci zbrannej, lež na základe hmotného zveladenia a dobrobytu národa. Návrhy vlády ale práve opačný smer majú, a hody by vstave hmotne zniročif národ, preto ich neprijímam (Hlučné éljenovanie s ľava. Rečníkovi mnohí blahoželajú.)

Dr. Ján Csernoch spomína na začiatku reči svojej tie mnohé prosbopisy, ktoré so všetkých strán posielajú občania proti návrhom vlády. Je to znakom toho, že národ skutočne precitnúl a povedome bráni sa proti farchám novým, ktoré mu hrozia. Dnes všetci považujeme ten mocný pohyb za prirodzený, a nikomu neprichádza na um pozastaviť sa na tom. Ale hody časy, keď bojovalo sa proti cirkevno-politickým návrhom, kde sama vláda podporovala neprirodzený a umelecky podnecovaný pohyb ľudu.

Nenie správne to tvrdenie, že by bolo potrebné zväčšovať počet vojska. Európske mocnárstva radradom ochromne ozbrojujú sa, následkom čoho porcie dosiahly toľkú výšku, že národy vsade klesajú. Kam to vedie, to vidíme vo Francúzsku, kde, aby odvrátili pozornosť ľudu od nesmierných tiarch, idú slepiť občanov s tým, že vyhánajú rehole. — Medzitým Amerika napreduje v priemyslu a obchode takým obrovským krokom, že sme nie vstave závodif s ňou. A to preto lebo Amerika nemala toľko vojska ako mocnárstva európske.

Že zväčšenie vojenských tiarch je zbytočné, o tom je presvedčený každý. Veď aj liberálni ablegát povie voličom: nie ja žiadam viac vojska, ale vláda. Vláda zas sa vymlúva, že to vojenský minister žiada, tento ale odvoláva sa na trojspolok. Trojspolok ale povie: nie my, ale európske pomery žiadajú väčšie vojsko.

Aj to hovoria, že však v Rakúsku už odhlasovali tieto návrhy. Áno, ale v Rakúsku odhlasovali sa už prv aj iné veci v prospech chudobného ľudu. Tak napríklad rozšírili volebné právo.

Nápadné mi prichodí to, že u nášho vojska je veľmi vysoký počet tých, ktorí stanú sa samovrahi. V Anglicku na 10.000 vojakov pripádajú 2 samovraždy, vo Francúzsku 3, v Taliansku 4, v Nemecku 6 a v Rakúsko-Uhorsku až 12. A príčina je zväčša to, že sa boja patriční trestov, ktoré sú u nášho vojska veľmi neľudské. Vojenská vláda nie že by prekážala súboje u vojska, ba ešte takrečeno núti ich k tomu. Teraz, keď zakladá sa spolok proti súboju, sám vojenský minister zabraňuje officierom vstúpiť do tohto spolku za členov. Súboj nikto schvalovať nemôže, a vojakov predsa núti k takej nemravnosti. — Vojenské vrchnosti kupujú si potravu a iné potrebné veci vždy len pomocou priekupcov, kdežto veľmi vďačne predali by im to a poznášali do skladov aj sami dorábateľia, aj toto by bola výhoda pre chudobných malohospodárov.

Tu musím spomenúť aj to, ak neslušný zástoj hralo vojsko pri krajinských voľbách. Tak na pr. pri voľbe v okrese čacanskom. Tu vojsko zastavilo všetky cesty, tak, že moji voličia ani len do mesta nemohli sa dostať. To bolo roku 1896-tom. A jaká to bola voľba? Akýsi Gebauer, ako predseda vyhlásil výsledok voľby takto: Sú dvaja kandidáti, jeden je dr. Ján Csernoch, ktorého neznáme, druhý je Leo Lánczy, ktorý je nám známy. Ponevác ale dľa zákona neznámy človek nemôže sa kandidovať, preto ani Ján Csernoch, ktorého neznám, nemôže byť kandidátom. A tak zostáva len jeden kandidát, ktorého teraz vyhlasujem za jednohlasne zvoleného ablegáta. Ohromné vojsko ale bolo potrebné preto, lebo sa predsa báli, že ľud sa pre takúto «voľbu» vzbúri. A preto obklúčili ľud a porozháňali ho domov ako voľajaké divé zvery. Ba aj po voľbe osadili vojsko po obciach a tam ho nechali za 2 týždne na krkách ľudu, ako čo by ten dobrý ľud bol býval beťárom alebo živáňom. Lánczy síce poďakoval sa za mandát, ale pri druhej voľbe urobili zas to, že postavili jednu falošnú kommissiu, ktorá len tak na oko popisovala hlasy, tak že voličia ľudovi hlasovali a predsa nehlasovali.

My s mojimi priateľmi rozpovedali sme tu všetko na dôkaz toho, že ľud už viac tiarch nesnesie. Jestli však väčšina predsa len odhlasuje tie návrhy, zodpovednosť pred ľuďom padá na nich a nie na nás. Pre horeudané príčiny návrhy tie neprijímam. (Živý súhlas.)

Krestania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Oznam.

Náš vrele milovaný velebný pán páter *Zaosek* svoje dielo «**Tridsaťročné jubileum farárskeho uradovania**» v 82 kusov obetoval čo milodar na nový kostol Lutišský, s tým právom, že dolupodpísaný môže dielo to odpredať a utržené peniaze na ten cieľ, na ktorý to venoval obrátiť.

Úctive tedy prosím tých ct. čitateľov a dobrodinco, ktorí by chceli si túto knižku zaopatriť a k dobrému cieľu prispieť: aby sa hlásili u dolupodpísaného, ktorý za 25 krajeiarov t. j. 50 halierov s najväčšou ochotnosťou a vďakou hneď na určité miesto odošle.

S týmto sa dvojaký cieľ obsiahne: asice má človek zábavné čítanie a pritom i obetuje milodar na vznešený cieľ, ktorý spolu podporuje chudobu.

Pritom prosím všetkých veľactených pánov, ktorí od velebného pána pátra Zaoska jeho dielo «Tridsaťročné jubileum» dostali a zaň nezaplatili, aby oba 25 krajeiarov na farský úrad Lutišský poslať si nestožovali; tým viacej, lebo to je tiež čo milodar na nový kostol Lutišský od dobrodinca veľkého, velebného pána pátra Zaoska obetované. Začo jemu i cestou tohoto úprimne ďakujem a «Pán Boh zaplať» privolávam.

V Lutišiach, dňa 17. marca 1903. o. p. Ó-Besztercze (Trencsén megye.) *Ján Greben, farár.*

BESEDNICA.

Núdz a privedie človeka k Bohu.

Rozjíma *Zaosek*.

Nikdy som nebol toho priateľ ani som sa nad tým netešil, keď som videl v klietke zatvorené vtáčatá; klietka je žalár a väzenie, a chudiatko stvorenie sedí v ňom ako väzeň, ako by sa bolo nejakého zločinu dopustilo, dom podpálilo alebo akoby verejný pokoj a poriadok porušalo alebo surovo voľakomu na cty ublížilo. Utľý cit dobrého srdca ľutuje takéto zatvorené nevinné stvorenia, ktoré v tom povedomí, že ono nič žaláru hodného nespáchalo namahá sa zo svojho žaláru vyslobodiť, na všetkých stranách hľadá východ, hlavičku si bije o železné múry svojho žalára-klietky, ani sa mu jiesť ani piť tým menej sebe veselo zaspievať nechce, ono túži po milej svobode, ktorú mu v prírode Stvoriteľ dal. Zviera keď je vo svobode nič nechce vedieť o človeku, kde sa ľudia ukážu, hneď medzi zvieratami všade je mrzutosť a utekánie a odletovanie, všetko beží a letí preč od človeka; vtáci odletia, zajac, jež, srna zutekajú akonáhle človeka zbadajú. Tento obraz a podobizeň božiu. Dľa sv. písma to ale na začiatku tak nebolo. V raji zvierata mali človeka radi a človek takmer bol ich bohom, ktorému ony slúžili a v dôvere ku nemu sa približovali, lebo vyše

mysleť nevedeli. Od kedy ale, človek od Boha kroz hriech odpadol, odpadli od človeka zase zvery a viac nechcejú o ňom nič počuť. Naopak, keď ony kde môžu človekovi niečo ukradnúť a pokazíť, a nejakú škodu spraviť, to ony s radosťou zpravujú; o sedmom príkazu; «nepokradneš» nechcú nič vedieť ani len počuť. Zajac ti sožerie v poli kapustu, divá svina ti prerýje zemiaky, vrabec ti ide do mladého hrachu a aj vizitiruje tvoje čerešne a hrozná vo vinohrade či sú už zralé; myš ani sebe len dovolenie nepytá keď chce z tvojho sira alebo z iného okoštuvať. Chrúst a húsenice tebe všeliakú škodu urobia v tvojich stromoch. Ba ani len pred ľudskú kožu žiadneho rešpektu nemajú blechy a komári; alebo keď jedna malá spoločnosť vlkov človeka do svojej moci dostane, z toho si žiadneho svedomia nerobia jemu nie len nohu odhriznúť ale aj jeho celého sožrať. Aby také svobodné zviera svoju divokú vôľu a strach pred človekom zložilo, tak mu vtedy núdza nedostatok musí na krky prísť. Tak k. pr. už mnohokrát sa stalo, že pri polovaní plachý zajac alebo srna od strachu pred psom a jágrom do dediny, do domu alebo do stodoly v behli, alebo od jastrába prenasledovaný škovránok alebo jarabica ku človekovi priletely a u neho útočiste hľadaly, alebo keď veľký sňah napadne a vtáčatá žiadneho pokrmu v hore najst nemôžu, a ani sebe rady dať nevedia, vyvandrujú z hôr a idú po žobraní do dediny k ľuďom, na príklad síkorky, jarabice, a a vletia nielen do stodôl, ale aj do izieb ku ľuďom od hladu žobrať; keď ale zemetrasenie otriasa mocne zemou, zvery sa vtedy od strachu a úzkosti ufahujú ku ľuďom, ako by im mali pomáhať. Teprv až v núdzi zbadá a cíti zver, že on patrí ku človekovi, len vtedy složí svoju divokosť a zkrotne.

Práve aj ľudia zväčša teprv až v biede a v núdzi sa precítia a zbadajú že oni patria Bohu. Ľudská duša skrze prvý hriech zplanelá, divá a plachá proti Bohu zostala. A hľadá pokrmu pre svoje žiadosti sem a tam. Len všelijaká núdza a trpkosť ženú mnohého, aby tak urobil ako ten márnokratný syn, žeby na takom mieste hľadal pokrm, kde by ho ináč nikdy nebol hľadal.

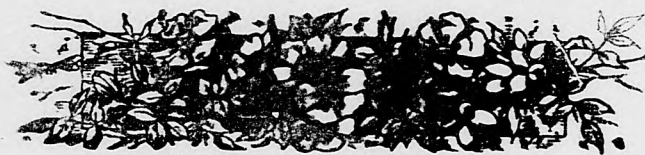
Keď sa vo veľkom, mocnom a krásnom meste Ríme po prvýkrát kresťanstvo ohlašovalo a zvestovalo, ktože ho prijal? Žobráci, otroci, ženy a zapovrhnutí remeselníci. Páni pohania a pohanské dámy to držali za sprostosť, — teda chudoba sa utiahla k pravému Bohu najprv. Vo veľkých mestách — kde všetko veselo ide — málo mužských vidíš v kostole, nemajú času v dome Božom návštevu a vizitu urobiť Pánu Bohu, majú iné zábavné miesta. Tu som videl v robotný deň v jednom meste elegantne oblečeného, pekného mladého pána v kostole kľačať, ktorý mimoriadne, vrúčne a pobožne sa modlil. Tento bohatý, mladý, pekný a zdravý mladík bol k tomu ešte z Paríža, kde páni neľubia v dome Božom veľmi vizity robiť Pánu Bohu. Prečo že tento bohatý mladý pán šiel do kostola a tam sa tak vrúčne modlil? Chudák on bol slepý, nevidel svetla Božieho. Toto ho priviedlo ku Pánu Bohu.

Nože si pozri raz v nedeľu, akí sú to ľudia, ktorí ku

stolu Pána Ježiša, k svätému prijímaniu pristupujú, — to sú skoro samé osoby ženské. A prečo že to? Ja myslím, že pri mnohých je to preto, lebo trpia núdzu — nie núdzu v každodennom chlebe, ale núdzu v tom, čo svet šťastím a radosťou naziva. Ženské pohlavie má viac trápenia nežli my mužskí — trápenie vnútorné aj zovnútorané. Preto ony — ženy — idú rady k tomu, ktorý povedal, totižto Pánu Ježišovi: «Podte ku mne všetci, ktorí pracujete a obťaženi ste, ja vás občerstvím». — Preto medzi ženským pohlavím najmenej idú k Pánu Ježišovi mestské panuše, zaobalené v drahých štofoch a na dedine bohaté vypasené sedláčky — lebo majú málo práce a obtíženosti a hľadajú svoje občerstvenie inde a nie v kostole; milšie sú im svišské pomyje tohoto sveta.

Čo priviedlo márnokratného syna ku pokániu a ku otcovi nazpät? Hlad, núdza a nahota. — Čo priviedlo jedínú dcéru nočného strážnika jednej dediny hollandskej ku Ježišovi — sv. Ladvinu? Jej ťažká, 33-ročná nemoc, ktorá ju ku postely priviazala a neslýchané boľasti a rany za tie roky trpela.

Ponevác celé ľudské pokolenie naničhodným zostalo a tisieráz viac na žiadosti tela myslelo nežli na Boha, a nechalo si vlastnú biednu dušu zaslepiť, čoby iste celkom čertovo bolo zostalo, keďby na zemi po všetky dni len vždy hody a veselý raj bol. Ľudia by boli tak málo po Bohu hľadeli, ako aj svine malé a veľké pred válovom naplneným pomyjami hore nepozerajú. Preto Boh celú zem naplnil trním a popolom posypall, aby ľudia predsa celkom nezapomenuli na Pána Boha a na opravdovú vlasť svoju.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlu predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novin.

Všetkým milým dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám našim prajeme z hlbín srdca šťastlivé Veľkonočné sviatky!

Pápež dedičovi trónu. Pápežský nuncius arcibiskup Talliani bol na výsluchu u dediča trónu arcikniežata Franca Ferdinanda a odovzdal mu rád Kristov, ktorým pápež Lev vyznačil dediča trónu vtedy, keď z príležitosti jubilárnych slávností rakúsky spolok kat. škôl obraz arcikniežata Franca Ferdinanda poslal pápežovi do daru. —

Nuncius zároveň odovzdal drovi Jozefovi Lányimu, dvornému kňazovi arcikniežata Franca Ferdinanda, pápežov dekrét, ktorým ho vymenoval za pápežského präláta a protonotára.

Pamiatka okupácie Bosny a Hercegoviny. Na jaseň bude tomu 25 rokov, čo rakúsko-uhorská armáda započala okupáciu Bosny a Hercegoviny. Štvrtstoročné jubiléum tejto pamätnej udalosti slávnostne zasvätia všetky tie pluky, ktoré zúčastnily sa na okupácii. Každý pluk osobitne sriadi slávnosť. Zamýšľajú aj navštíviť bosenské a hercegovinské bojištia a ovenčenie pomníkov padlých vojakov. Hlavné slávnosti budú v Budapešti a v Sarajeve.

V spišskom biskupstve, ku ktorému liptovská, oravská a spišská stolica vyjmúc pár fár patri, je 165 fár. Farárov je 128, administrátorov 35, kaplánov 47. Kanonikov je 10. Terajším biskupom je Pavel Szmrecsányi asice od roku 1892. Dľa náboženstva v celom biskupstve je rímsko-katolíckych veriacich 236.969; grécko-katolíckych (rusňakov) 20.332; luteránov 63.629; kalvínov 216 a židov 12.814. Najstarší kňaz je v celom biskupstve Fraňo Liptay, kanonik a titulárny biskup, ktorý narodil sa v roku 1814.

Vojenské vzbury v Pretorii. Z Londýna oznamujú, že v delostreleckej kasárni v Pretorii bola vážna vzbura. Jedného kaprála, ktorého ako väzňa viedli na strážnicu, súdruhovia chceli ho vyslobodiť. V kasárni na to zatrubili na poplach a rebellantov chceli zatknúť. Títo sa zprotivili a strieľali na patrolu, ktorá ich chcela lapiť. Osemnásť mužov nebezpečne ranili. Dvaadvadsiatich rebellantov konečne zatkli.

Oheň. V spiško-gelnickom lese dňa 29. marca oheň zúril, ktorý asi 60 jutár lesa v popol obrátil.

Egyptskí hostia v uhorských kúpeľoch. Minister orby vyjednáva teraz s poprednými egyptskými lekármi, ktorí hľadajú v Europe kúpele s ľavým povetím a s lesami. Vyjednávania v tejto záležitosti onedlho budú skončené a už toho roku sú výhľady, že asi dvesto popredných egyptských rodín bude letovať v našich hornouhorských kúpeľoch.

Uhorský kňaz v Asii. Z Pätikostolov píšu: Prälát a pápežský komorník gróf Peter Vay cestuje teraz po Asii ako missionár. Horlivý kňaz teraz je v Číne, a píše, že hrozné pustošenia poslednej vojny ešte všade vidieť. Väčšina missionárskych osád leží v rumoch; povraždení a mučennickou smrťou pomretí mnísi a mníšky len z čiastky sú nahradení.

Bezdrôtové telegrafovanie v praktickom živote. Z Londýna sdelujú, že «Times» uzavrel so spoločnosťou Marconih smluvu, dľa ktorej «Times» bude dostávať telegramy zpoza Oceánu telegrafovaním dľa systému Marconih, bez drótu. Prvý taký telegramm pozostával zo 150 slov a došiel bez všetkej prekážky, opozdenia a chyby do redakcie.

Podozrivé miznutie dievčat. Len pred pár dňami zmizly z hlavného mesta štyri mladé dievčatá. Najmladšia bola 16-ročná, najstaršia ale 18-ročná a krem mladého

veku byly aj driečne. Teraz zas prišlo na hlavný kapitánát oznámenie o zmiznutí troch dievčat, ktoré byly tiež práve tak pekné a mladé. Jedna je 18-ročná vychovateľka Ilona Molnárová rodom z Budapešti a bývala na ceste Mexikó zvanej číslo 5., druhá 16-ročná švajdlena Alžbeta Friedmannová tiež rodom z hlavného mesta a bývala vo Wesselényiho ulici č. 28. a tretia 16-ročná Anna Prinklová rodom z Rakúska, bývala v Tüzoltó ulici č. 26. Všetky tri sa ztratily z hlavného mesta. Policia v hromadnom miznutí mladých diev tuší dajakú manipuláciu a preto zaviedla prísne vyšetrovanie.

Naši ct. rodáci páni ing. Jána Procházka z Vvádišťa v Nitre a ing. Albert Bundala zo Skalice podrobili sa po tieto dni druhej štátnej zkúške z chemie a boli uznaní za «veľmi spôsobilých».

Vyznačený učenc. Francúzsky vedecký ústav «Institut de France», jako z Parížu oznamujú, správcovi Pasteurovho ústavu Emilovi Roux-ovi prisúdil tú stotisíc frankovú odmenu, ktorú bankár Osier vypísal na odmenu takého učenca, ktorý si v posledných troch rokoch vydobyl najväčšie zásluhy na poli vedeckého bádania.

Nešťastie pri stavaní mlyna. V obci Verpelét v stolici hevešskej udalo sa veľké nešťastie. Tamojší obyvateľ Mórić Fuchs na konci dediny staval parný mlyn, na ktorom už viac týždňov pracovalo stále 20—25 robotníkov. Predošlý týžden dostávali múry a v pondelok tesári začali stavať hrady, niekoľko murárov ale pracovalo dnu v stavaní. Keď murári ukladali do múrov jednu veľikú hradu, srútil sa im naraz jeden múr, následkom čoho dvaja tesári, Franc Tarna a Juraj Galvan spadli na zem. Na miesto nešťastia sbehli sa hneď ostatní robotníci, ktorí počuli stenanie murára Juraja Botlík. Nešťastný človek ešte v tú noc zomrel.

Petrohradskú universitu zavreli. V Petrohrade zas sa hýbu študenti, nespokojnosť so dňa na deň rastie a universitanti silno demonštrujú proti vláde a proti rektorovi a senátu university, následkom čoho universitu na neurčitý čas zatvorili.

Oprava. V 14. čísle «Kreštana» pod nápisom «Zomrel pri pohrabe». Ján Pakoš nebol podolinským farárom ale profesorom piaristom na pensii v spiško-podolinskom kláštore piaristov. Ani nezomrel pri pohrabe. Ale takto: pred poludním ešte bol na pohrabe Karola Szankovského, všeobecne známeho a cteného krajčira mužských a kňazských šiat a na druhý deň ráno ho už mŕtvého našli v svojej izbičke. Lekár konštatoval, že ho v noci na srdce porazilo. Podolinský pán farár a dekan dr. Martin Pirhalla, ku sláve celého spišského biskupstva — chvála Bohu — žije.

Podivínova základina. Jeden občan z Pístu pri Roudnici v Česku, vložil do roudnickej sporiteľny 10 korún na pamiatku svojej manželky, s tou podmienkou, aby kapitál zostal ležať, dokiaľ nenarastie na dva milióny korún a až potom v deň 9. novembra aby rozdelený bol medzi chudobných v Pístu a Roudnici. No majú sa tí chudobní načakať! lebo ten kapitál len 9. novembra 2259. vzrastie na dva milióny!

Cti otca i matku svoju. V obci Viszló, v Šomodskej, udal sa tieto dni rozčuľujúci prípad. Mládenci, ktorí toho roka prídu do assentírky, už od dávna navštevujú často krémy a robia veľké nezbedy. Podobným výtržníkom bol i Tomáš Borka, ktorý sa tiež častoval v tamojšej kréme, keď ale prišiel rad k plateniu, chasník nemal dost peňazí. Krémár mu nechcel «sveriť» a tak mládenec aby nezostal v hanbe išiel domov a žiadal od matky peniaze. Otec jeho práve ležal nemocný, a keď počul čo chce syn, robil mu výčitky, načo sa bohaprázdný syn dal do otca a keď ho matka začala brániť, vytiahol zo stola nôž a vrazil jej ho do prs. Potom ukradol peniaze, zanesol krémárovi a odobral sa od súdruhov s tymito slovami: «Bračekovci, viac ma už nevidíte!» Nešťastná matka sa ťažkým činom dovliekla do susedov, kde rozpovedala, čo sa s ňou stalo. Než ale prišiel lekár, úbohá matka skonala.

Na druhý deň našli vraha obeseného vo vinohrade. — Hľa, tiež hrozná výstraha pre mládencov chodiacich do krémy!

Otrava v pálenke. V obci Bukovec v stolici ungskej vedie sa prísne vyšetrovanie. Viac ľudí onemocnelo tam za príznakov otrávenia a istý Kečuň podobne za príznakov otrávenia zomrel. Vyšetovanie vedné tamojším hlavným slúžným už posväť zistilo, že ľudia otrávení boli pálenkou tamojšieho krémára Leviho Silbersteina, prečo hl. slúžny Silbersteinovi celú zásobu pálenky hneď sekvestroval. Silberstein pred polrokom prišiel z okolia Valovca do Bukovca a otvoril si malý sklep, kde onedlho dostal licenciu ajk predávaníu pálenky. Z počiatku mu nechceli veľmi piť jeho

pálenku, pretože bola prisladká a za tie isté peniaze u druhého žida dostať bolo o mnoho silnejšej čertovice. Od nedávna však Silbersteinova pálenka začala sa veľmi miňať. Bola lacná a krem toho o mnoho silnejšia, než u iných krémárov. Neskoršie Silbersteinová pálenka mala ešte väčšiu silu, na čo sa ešte lepšie miňala. No od tohto času pijáci pálenky často ostávali nemocní. Onemocnení roľníci nevedeli, čo im chýba, no lekára nevolali. Minulé dni Jevrem Kočuň niekoľkým občanom platil u Silbersteina akýsi oldomáš, kde sa z pálenky základne podnapili. Na druhý deň už všetci ochoreli a ich stav bol tak povážlivý, že im museli zavolať lekára, ktorý u všetkých zistil otrávenie. Kočuň zomrel a pri pytvaní mrtvoly neomylnne zistili, že otrávený boj vitriolom. Vtedy vysvitlo, že Silberstein vitriolom potužuje svoju pálenku. Vyšetovanie vedú v tomto smere a zo sekvestrovanej pálenky dali viac

flašiek chemicky (lučbársky) prezkúmať. Od tohto zkúmania závisí, čo bude ďalej so Silbersteinom, ktorého ináč držia pod dozorom.

Robotníci pod vlakom. Na železničnej dráhe pri Mitrovici v Slavonii, stalo sa tieto dni osudné nesťastie. Štyria robotníci asi: Štefan Barački, Juraj Zdellár, Jozef Kurmanovič a Štefan Zadvič idúc z roboty zašli sa do blízkej krémy trochu občerstviť. Asi hodinu sa tam bavili, konečne mysliac, že vlak, ktorý ide z Mitrovice o siedmej hodine, už prešiel, vybrali sa domov po dráhe. Soľva že vyšli na železničný násyp, jachal tade rýchlovlak, ktorý 2 asi Kurmanoviča a Zadviča prešiel. Zavedené vyšetrovanie zistilo, že sami si zapríčinili smrť.

Mrtvé telo Krista snímajú s križa.

Pozvanie. «Magyarország munkások rokkant- és nyugdíj-egylete» (spolok penzijný uhorských robotníkov) z príležitosti svojho desaťročného jestvovania dňa 26. apríla 1903. v Budapešti v skvostnej dvorane nového mestského domu v ulici vacovskej bude vydržiavať slavnostné shromáždenie a valné shromáždenie svojich delegátov. Začiatok o 10-ej hod. — Spolok tento je nie socialistický a je hoden, aby ho robotníci kresťanský podporovali, lebo im podáva dobré výhody.

***

Spoločná púť do Lurdu.

Pohne sa z Budapeštu 22. mája, zpät prinde 9. júna 1903.

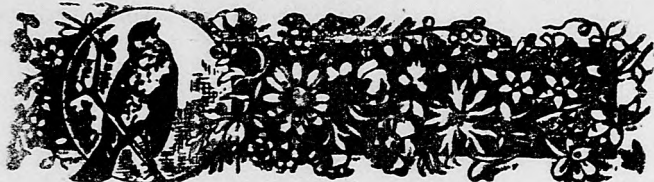
Duchovný vôdca: dôst. pán Jozef Kompánek, dekan-farár v Nagy-Sztricie (trenčianska stolica).

Smer cestovania: *Ta:* Budapešt—Fiume—Velenze (Benátky)—Padua—Milano—Genua—Monte-Carlo—Nizza—Marseille—Cette—Lurdy.

Zpät: Toulouse—Cette—Nizza—Genua—Verona—Benátky—Fiume—Budapest.

Ceny: I. trieda 490 korún; II. trida 370 korún; III. trieda 210 korún s 8 dňovým prvotriedovým zaopatrením.

Vysvetlenia a programy vďačne pošle dôst. pán Jozef Kompánek, dekan-farár v Nagy-Sztricie (Trenčianska stolica), u ktorého sa do 2. mája aj prihlasy konajú.

DOPISY.

Sereda.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v Kresťane uverejniť.

V našom volebnom okrese galantskom sme mali ako je známo voľbu na krajinského vyslanca, kde i ľudová strana postavila kandidáta oproti liberálovi gr. Eszterháziimu.

Bohužiaľ, v našom mestečku sa po tento ráz naši ľudia veľmi smutne zdržali, keď z liberálnymi grošmi sa od Boha a od strany ľudovej odvrátili, mena ich bolo by

škoda sem písať. — Náš pán rychtár si myslí, že lepšie bude do smrti tú masnú rychtársku palicu na ktorej sa denne podopiera nosiť, (lebo však ho väčším dielom tí židia s jejich rabinom vyvolili, začo sa im on aj velice, kdekoľvek ich vidí, klania) jako by mal vieru svoju katolícku zastávať a za ňu bojovať.

Ďalej máme tu aj jedného katolíckeho učiteľa, ktorý v čas voľby ako besný lietal a kortešoval z jednej dediny na druhú, aby čím viac voličov tomu liberalnému ablegátovi shromáždil: nuž ale sa on trocha sklamal pri tomto remese, lebo na jednej dedine, kde už vtáka tohoto poznajú a to síce v obci Nagy-Súr s kameniami ho vypevádzali.

Nuž takýchto máme teda my tu učiteľov, ktorý ešte aj našemu dobrému pánu farárovi, ktorý mu takrečeno chleba dá a kde len môže oproti vôle prekazuje a bráni ho. Ale však ešte príjde čas.

Mal by som toho ešte aj viac písať, nuž ale je toho pre tento krát dost. Snáď na budúce voľby náš ľud vidieť bude čoho sa má držať. Lebo však liberála Eszterháziho mandát sme už napadli.

Ale úfame, že náš pán rychtár, ktorý sa tento krát pri voľbe zabudnúť a na košerového ablegáta hlasoval, že na budúcnosť mu Boh nebeský jeho rozum osvieti a bude zas za stranu ľudovú bojovať, a jako kostolný otec príklady si brať od nášho dobrého pána farára Polátšek Ernesta.

Boh nech požehná stranu ľudovú!

S úctou

Št. K., volič strany ľudovej.

***

Lutišša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel'actený Pán Redaktor!

Ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kresťane.»

Náš oblúbený páter Zaosek mi píše, že dal pre Lutišský kostol nod názvom «Odrobynký svadby Kani Galilejskej», brošúrku tlačíť. Je to poučno-zábavné čítanie pre veriaci ľud tak, jako aj pre duchovné osoby, bo sa dostávajú pilulky zo života s jednej strany horké, avšak s druhej strany ocukrované. Svadba sa koná u pátra Zaoska, kde sa rodina i priatelia zišli na zábavu, pod ktorou sa všeličo ujde každému od Zaoska. Celé je to zaujímavé a preto vrele odporúčam ctenému obecnstvu knižočku túto, ktorá asi o 3 týždne z tlačiarne vynde. Na 300 kusov prihlasov prijme i dolu podpísaný, ktorý má to právo od Zaoska s tým úmyslom, že utržené

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utcza 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všet- kého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

peniaze sa obrátia na kostol Lutišský. Je to teda zas veľká obeta od pátra Zaoska, a tento krásny skutok má povzbudiť srdcia kresťanské k dobročinnosti na svätých cieľ. Úctive tedy prosím o príhlasy na «Odrobyňky svadby Kani Galilejskej» v cene za 1 korunu, ktorú prosím vopred poslať. Začo ja, jaknáhle obdržím brošúrky z tlačiarne, hneď každému pošlem bez poštových útrat.

Pritom sľubujem, že prvú svätú Omšu v novom kostole odbavím za dobrodincov, ktorí na tenže cieľ oboetovali, za stále zdravie a božské požehnanie.

Sv. Štefan kráľ uhorský, čo patrón kostola, čaká od vlastencov podpory na svoj dedinský dom, bo vraj dostane hosťa Kráľa kráľov, ktorý mieni u neho bývať na oltári. On chce lásku svojich poddaných, a lásku poddaných Pána pánov vidieť v tých obetách. On chce, aby mu pomáhali aj iní stavať. Anjeli by to chytro vraj vystavili ale Spasiteľ to nechce, lebo zostal nie anjelom ale človekom, a preto aj rád zmazáva ľudské hriechy. A tak každý kto chce a pošle korunu lebo viac, dostane dar od sv. Štefana kráľa a žiaden neobanuje že má také dobré čítanie.

Zanedlho budeme slávnosť položenia základného kamena pod nový kostol odbavovať, tam pre večnú pamiatku prídu i mena všetkých tých dobrodincov, ktorí obeti priniesli. Rozumie sa, že i tí, čo si knižočky Zaoskové na cieľ lutišského kosola dali doniesť.

Časy máme pekné a jarnia robota sa už aj u nás započala. Za listy z Berlína od klampárov Rudinských, a z Dolnej Tuzle v Bosnie od kupcov čipkárskych, jako aj za poslané milodary srdečne ďakujeme. Uprimný pozdrav posielame všetkým čo na nás pamätali.

Ján Greben, farár.

***

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie týchto riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Vo Fridmane, ktorá obec už na hranici pri Dunaji leží, sa novšie dajako nedaria notári. Pred tromi rokmi zabili tam jedného, druhý sa im zase lanského roku stratil a to tak, že nikto neznal o ňom, kde sa podel, len teraz sa doznelo o ňom, že v Afrike za vojaka pristal.

Dňa 31. marca mali teda novú notársku voľbu. Vystúpili dvaja, istý Kristen kresťan a istý Veiner žid, ktorý sa v Kamjonke zo židovským remeslom z kupčením zaoberá.

Čudná vec je, že najnovšie kdekolvek sa tuná v Magure uprázdni notárska stanica, zaraz sa hlási žid. Oni si asnaď myslia, že sme všetci tak zamilovaní do nich ako staro-vešskí výborníci. Chvála Bohu nie! Sme mnohí, ktorí sa skalopevne pridržujeme toho hesla: «Svoj k svojmu». Už sme sa dosť presvedčili, že keď krivonosom týmto pijavicom rohy pripravíme, nás potom prebodnú s nimi. Špatno obstali páni židáci vo Veľkom Lipniku pri minulo-ročnej notárskej voľbe, a teraz im tiež neslúžilo šťastie vo Fridmane.

Bol tam síce veľký boj, ale predsa k esťan zvíťazil s väčšinou päť hlasov. Veľmi špatne sa držali pri tej voľbe výborníci z Krempachu a z Durštína, ktorí všetci na žida hlasovali. Je to predsa len hnusná vec, keď sa katolíci tak velice zamilujú do krivonosu, do najväčšieho nepriateľa svojho Spasiteľa. Oni to zaiste neurobili len tak zadarmo, bez judáškeho groša a bez čertovej pálenky alebo narobeného vína. Ešte aj katolícky učiteľ sa našiel, ktorý besne kortešoval za žida a to bol učiteľ z Krempachu menom Vaksmonský. To je predsa len styd a hanba! Ubohé deti, ktoré sú takému Judášovi zverené! Pekne sa držali výborníci z Fridmana a z Novej-Belej, tí všetci na kresťana boli, len z ich pomocou bol vyvolený. Sláva im! Tak by sa mali Fridmančania i pri ablegátskej voľbe držať. Na ľudáka hlasovať a nie na liberála! Kresťanské smýšľanie teda predsa zvíťazilo. Že to kresťanské smýšľanie už v skutku aj vo verejnom živote začína u nás zaujímať svoje miesto, vidno i z tohoto, že už máme tuná štyri kresťanské potravné spolky asíce v Jurgove, v Hanušovciach, v Kacvine a najnovšie vo Vysných-Lapšoch, kde sa pred dvoma mesiacami otvoril spolkový sklep.

Teraz sa znovu v Novej-Belej založí konzum.

Židkovia už dosť vajkajú, čo-že to bude s nimi, keď to tak ďalej pojde.

U nás bol koncom marca veľmi krásny teplý čas ani v lete. Ľudia už všade orali a siali, daktorí už dosť hodne. Lenže prvým aprílom sa premenilo. Začal zase sňah kúriť a to tak ako v januári, tak, že celá príroda znovu biele zimnušné rúcho obliekla. Obávame sa, aby sme tohoto roku nemali zase bielu Veľkú Noc.

S ľudovým pozdravom.

Jeden Magurčan.

***

Z Čičmán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kresťane» uverejniť.

Dňa 28. januára bola u nás rychtárska voľba, ktorá sa dosť nesprávne previedla. Náš p. rychtár pred voľbou sa zaprisahal pred obecnstvom v našej kancelárii, že nebude rychtárom, lebo videl, že občania nemajú k nemu žiadnej dôvery. Keď ale prišiel pán slúžny na voľbu a povedal mu, že len on bude rychtárom, vtedy už na tú prisahu, ktorú bol složil pred obecnstvom, zabudol, čo bolo veru celej obci divné. Keď celá obec tak rozhorčená bola, žiadala nové votizovanie, ale pán slúžny to hovoril: «čo sa rozpučíte a povešiate aj s vašimi kňazmi, žiadneho druhého nedovolím do kandidácie, lebo ja ho kandidujem». Či to nenie potom nespravodlivosť, keďže takto robia pri voľbách? My občania si myslíme, že keď nám pán slúžny práva odobral, že nás ani k porciam požadovať nebudú. Lebo však nášho rychtára len p. slúžny a pár židov vyvolilo, ktorý veľmi rád hromzí ako na duchovenstvo, tak aj na náš potravný spolok.

Dak drahí čitatelia «Kresťana» nespoliehajme sa na nikoho druhého, len sami na seba. Lebo však vidíte, že

nám nepomáha nik na svete, ak si sami nespomôžeme. Preto drahí rodáci držme všetci spolu; žime opravdu v kresťanskom pokoji bezzistne, milujme a vzdelávajme sa pomocou našich slovenských časopisov, aby sme dosiahli tej sily, ktorú potrebujeme k poznaniu nášho občianskeho práva.

H. J., *ľudák*.

Pešťbudínsky kat. delnícky kruh

(Práter ulica číslo 33.) bude vydržiavať dňa 12. a 13-ho apríla roku 1903 zábavný priateľský večierok s nasledujúcim programom:

1. *«Zdrav buď Hviezdo morská»*. Prednesie spevácky sbor kruhu.

2. *«Reč predsedova»*.

3. *«Žiarlivý»*. Dialog. Osoby: Pán Malý: brat Werosta. Pani Malá: p. Božekova.

4. *«Láska a úklady»*. Travestia so spevom v jednom dejstve od Aug. Pauloviča. Osoby: Opekanec, dedinský rychtár br. J. Janík; Janko, jeho syn A. Kacián; Donšpagát, starý mládenec, pisár u notára F. Janík; Kláves, starý dedinský učiteľ hudby: F. Werosta; Barborka, jeho dcéra: sl. Iskrová.

5. *«Ide Slovák»*. Prednesie spevácky sbor.

6. *«Pri výsluchu»*. Veselý obraz zo života dľa F. Podlesáka. Osoby: Prisny, sudca br. J. Janík; Škrabák, pisár br. Kustra; Hladoň, zeleninár br. F. Janík; Barák, murár br. Werosta.

7. *«Dva oznamy»*. Komický výstup, slobodne spracoval Aug. Paulovič. Osoby: Jakub Klepáček, domový pán br. A. Kacián; Manda, jeho manželka sl. Iskrová; Sylvester murársky tovarýš br. F. Werosta.

8. *«Trasúce», «Szózat»*. Prednesie spevácky sbor.

Začiatok o 7. hodine večer. — Vstup voľný.

Vo veľkonočný pondelok bude zase taký večierok s rozmanitým programom.

Oslavenie kríža.

Radostou naplní srdce naše každý pohyb, ktorý o tom svedčí, že kresťania verní sú Spasiteľovi a spoločne pracujú na tom, aby cit náboženský vyvinul a širil sa. Tento cit aby naplňoval srdcia. On aby bol počiatkom a koncom práce, namáhania a smýšľania nášého. Každý takýto pohyb o tom svedčí, že ešte žijú kresťania vo vlasti našej, že ešte sú ľudia smelí, ktorí verejne hlásajú, že krajinu len s kresťanstvom možno spravdlive riadiť a udržať. Dvojnásobná je radosť naša, keď pohyb takýto od vzdelanej mládeže pochádza. Keď ona ide napred s dobrým príkladom a postaví sa oproti nepriateľskému smeru, ktorý všetko chce udusiť a zničiť, čo je kresťanské a čo je spojené s krížom. Študujúca mládež vyšších škôl utvára kongregácie a spolky katolícké, v ktorých srdcia svoje šľachtí v mravoch a v náboženstve, aby jednúc v živote verejne dosvedčila, že kresťanstvo povýši človeka, a kresťanom byť že je voľačo vznešeného. Kresťanská mládež university požiadala najvyššieho predstaveného,

aby vyvesil kríž v ústave tomto, ktorý za katolícké peniaze založil arcibiskup Peter Pázmán. Riaditeľ prisľúbil, že splní žiadosť mládeže, načo tá na radosť zriadila bankett (hostinu), na ktorý pozvala Štefana Rakovszkého, Aladára Zichyho a Mikuláša Barthu, krajinských ablegátov, akožto vodcov kresťanskej strany. Bartha pri tejto príležitosti v tak krásnej reči oslavoval kríž, akožto znak spasenia, základ osvety a štátneho života, že za svätú povinnosť držali sme si reč túto sdeliť cteným čitateľom «Kresťana». Bartha medzi inším toto povedal;

«Snáď všetci súhlasíme s tým, že kríž nie je odznak ani cirkve, ani vierovyznania. Kríž je najdôslednejší znak osvety človečenstva. Človečenstvo nikdy neopanovala väčšia a krajšia myšlienka, nesmrteľnejšia pravda, ako tá, ktorá ku krížu je pripojená. Človečenstvo na kríži sa vykúpilo nielen z ohľadu cirkevného, ale z ohľadu svetského, politického, mravného a rodinného. Nenie medzi nami tak povrebný znalec dejepisu sveta, ktorý by nevedel, že človečenstvo v tom čase, keď Konštantínovi Veľkému kríž zjavil sa na nebi s heslom: «V tomto znaku zvíťazíš», bez znaku tohoto bolo by sa stalo obetou divokosti, surovosti a neludskosti, z ktorého polohy ani tisíc rokov nebolo by vyslobodilo vzdelanosť. Všetko rúcalo sa. Rodinný život bol pokazený a kyprý. Bohov pohanských len na okrasenie kúpeľov, poschodia a lesíkov upotrebovali. Ľudia v ničom nemali ani nádeje, ani viery. Ani tá myšlienka nebola vyvinutá medzi nimi, že jeden k druhému patria. V tomto čase zjavilo sa učenie Kristovo s myšlienkou nesmrteľnosti . . . Čo to znamená? Nič iné, ako štepenie citu zodpovedlivosti do pospolitého, rodinného a mravného života. Zjavilo sa ono s druhou veľkou myšlienkou, to jest s láskou. «Miluj bližného, ako seba samého». «Len to praj druhému, čo sám sebe praješ». Jaký obzor! Jaká budúcnosť otvorila sa s týmto pred utlačeným, pred otrokom zapovrhnutým, pred tými, ktorí v núdzi žili a ktorých tlačila sústava. Skrze lásku, ktorá zrodila milosrdenstvo, ľudskosť, jednotu a spokojnosť! Tieto dve veľké myšlienky, ktoré kríž učinil vodičom v živote ľudskom, a to takým vodičom, ktorý stáť bude dotiaľ, dokiaľ len mozog človeka mysleť a srdce cítiť vstave bude.

Aj v živote národa nášho dostal sa krížu taký zástoj, ktorý prevyšuje všetko ostatné. Štát na tomto, mnohokrát vyprobovanom a v každej hrude búrlivom, revolučnom mieste, medzi bralami Karpatov, a na rovine medzi Dunajom a Tisou, hovorím, štát tuná ani jeden národ nevedel založiť, len národ uhorský. A čo bola toho príčina, že búrlivá pôda trpela národ tento? Bez pochyby tá vznešená a veľká myšlienka sv. Štefana kráľa, že národ obrátil na kresťanskú vieru, a po druhé tá myšlienka pápeža, aby oproti mocnému cisárstvu nemeckej ríše založil neodvislé kráľovstvo uhorské.

Koruna uhorská zdobená je krížom. Aj ten címer, ktorý korunu kryje, obsahuje v sebe dvojnásobný kríž. Dejiny Uhorska vždy a všade, vládu kríža, pravdu kríža a nesmrteľnú myšlienku kríža oslavujú. Na zástave našej obraz Preblahoslavenej Panny sa svedie. Rod Arpádsky

päť svätých dal vzdelanému svetu. Celý útvar krajiny presnuvaný je myšlienkou kresťanstva. Starodávna stavba svedčí, že v prostredí obcí — na najkrajšom mieste — kostol vyčnieval sa, a okolo neho domy stály práve tak, ako včely stavajú komôrky okolo bývania matky. Z čoho vidno, že základ zriadenia obcí bol cirkevný. To isté spatrimo aj v župách (stolicách). Aj týchto ústrojných spojená je s biskupstvami. Či neboli tí biskupi krajinskí baróni? Či neboli vodcovia bandériumov a či neboli pri domobrane podobní župani a županom jejich? A v takej koordinácii boli biskupi s krajinskými barónmi, práve v takom pomere bol prímaš ostrihomský s palatínom.

Ku križu pripojené sú pamiatky slávnostných bitví, tak, že Uhorsko vydobudlo to — hoc boľastne prijde nám na to myseľ — aby martýrom bolo medzi európskymi krajinami. Kresťanskú osvetu celej Európy bránili sme oproti pohanom. Pápeži mnoho ráz nazvali národ náš hrdinom kresťanstva. A takto ťahá sa myšlienka križa cez celú históriu národa nášho. Jaký význam má križ pre človečenstvo, práve taký má pre uhorskú krajinu. Odvrátiť sa od tohoto znaku toľko by bolo, ako vyskočiť z koľaje histórie, po ktorej už od 900 rokov sme kráčali.

Výjavy minulosti majú nás upomínať, aby sme nádej mali v budúcnosti. Či my môžeme zato, že v uhorskej krajine povstal pohyb v dobe terajšej, ktorý odvrátiť sa chce od minulosti národa a ktorý to si myslí, že národ nie je sjednotený ústroj, ktorý zrastený je s minulosťou svojou, ale len vyzierač, ktorého okamih náhlivej práce a obchodu zplodil? Či my môžeme za to, že u nás tento chorľavý pohyb povstal? Novomódna demokracia (to jest židáci) veľký rozdiel robí medzi rodenými a medzi novými zemanmi (ktorí zo židov povstali). Všetko je odpustené, ba na večitú slávu je takémuto «novému človekovi» či je kupec, či fabrikant, či novo módny maďar — zeman — alebo barón. Tomu je všetko dovolené. Tomu všetko prehľadnu. Ale jestli starodávne, prachom zapadnuté listiny spomínajú storočné slávnostné pamiatky rodených zemanov: tí sú pred nimi bojovníci temnoty. Týchto napádajú a prenasledujú . . .

(Dokončenie nasleduje.)

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

A. B. učiteľ a org. Jako že to môže byť, aby sme to uverejnili, avšak ráčite sa pamätať, keď boli ste sám dopytovali sa na túže spoločnosť.

Ján Michal. Žiadané sme oddali.

Ml. I. Z. Vitajte pán Brat! Dopis krásny, ale uverejniť ho neuvěřujeme. Ráčite také dopisy poslať »Ludovým Novinám« do Ružomberka. Veru, veru by už čas bol, aby sa to naše Trenčiansko dáko prebudilo.

N. N. volič. Na budúce nezabudnite nám zdeliť to spomenuté.

Drotár z Vel. D. Jestli nám len bude možné, uverejníme.

B. Omelka. V tomto čísle nemohli sme žiadosti Vašej zadosť urobiť, ponač nám tenže oznam došiel už pozde.

H. Čičmany. Dopis sme uverejnili.

Velp. Fr. Komp. Ponač už jeden dopis, ktorý dostali sme prv — vysadený bol, preto Váš sme museli si odložiť. Prijmite náš rodácky pozdrav. «Na zdar!»

Cestár. Dopusavád ešte vždy nedošlo.

J. M. V. v T. Keď možné by Vám bolo, ráčte zajať sa u Váš za nášho «Posla». Vinšujeme Vám šťastlivé sviatky!

Spisy redakcii zaslané.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadať budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» *Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.*

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 h.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižičkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horľive pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostali, odporúčame čo najvreľšie túto dobrú knižičku priateľom ľudu do pozornosti.

Zábavné a poučné knižky sú tie najlepšie a najlacnejšie knižky, ktoré sa kedy pre slovenský ľud písaly a tlačily. Každá knižka je na 160 strán hrubá a obsahuje mnoho zábavných povestí, rozprávok, básní, pesničiek, nártov a poučných článkov o hospodárstve, priemysle, o zákonoch, o domácnosti atď. V knižkách sú i obrázky. Tieto knižky vychodia štyri rázy do roka, a síce v novembri, decembri, februári a marci po jednej. Na všetky štyri knižky môžete sa odrazu predplatiť tak, keď pošlete 1 korunu na adresu: Administrácia «Ludových Novín» v Turčianskom Sv. Martine (Turócz Szt. Márton). Kto sosbiera 10 predplatiteľov a do 1-ho januára 1903, pošle ich adresy i s predplatkami na horeudanú adresu, ten dostane zadarmo všetky štyri knižky!

Dedinský hasič od Zaoska. Poučnozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 ku-

sov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asiace za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 3. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti. Z maďarského preložil Jozef Buckta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižničiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Kto má knihy do daru?

Prosíme všetkých šľachetných ľudomilov, ktorým leží na srdci osveta kresťanská chudobných delníkov budapešťanských, aby ráčili láskave pripomocť nám ku založeniu primeranej knižnice pre «Budapešťanský katolícky delnícky kruh». Kruh tento sl. vládou potvrdený započal už účinkovanie svoje: objednal si miestnosť za 600 korún a členovia jeho ochotne prichádzajú po nedielkách k rozhovoru a prednáškam v duchu kresťanskom držaným. Ale príspevky členovské sú tak skromné, že z nich nemožno nám založiť knižnicu a vôbec pri chudobe našich tunajších rodákov-robotníkov odkázaní sme na priazeň každej šľachetnej duše, ktorá i v tom slovenskom robotníkovi vidí človeka a katolíka Kristu verného. Kto tedy máte snáď zbytočné pre seba knihy náboženské a mravnopoučné v reči slovenskej alebo v reči maďarskej písané, ráčte tiež doposlať na nížeudatú adresu. Kto chce sa smilovať nad našimi tunajšími bratmi, nachodiacimi sa v biednom postavení bez práce, a chcel by daktorým halierom prispieť týmto polutovaniahodným bratom našim ku pomoci: ráčiz milodary svoje tiež na túto doposlať adresu: *Edvard Sándorfi, Budapest, VIII., Tavaszmező u. 19.* Miestnosť súkromná spolku nášho je: Budapest, VIII., Práter u. 33., kde však poštové zásielky — krome novin — neodobierajú sa.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8:45—8:20 kor., peštianska 8:40—8:00 kor., z Bäcky 8:05 kor., banátská 8:10—8:30.

Jačmeň: na krm 6:15—6:10 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Otruby. po 50 kil.: drobné 4:20 korún, hrubé 4:50 korún.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 9:75—11:00 brnavá 7:50—7:75, pestrá 9:25—10:00, drobná 9:70—8:95, cúdená 11:50—. **Hrach:** 9:50—12:00, lúpaný 20—. **Šušovica** horšia 7:00—10:00, lepšia 15:00—17—. **Mak:** 26:00—29:50, všetko po 50 klgr.

Petrolej trojkřížový 45:00, dvojkřížový 38:00 zl. 50 klgr. netto.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

VEĽKÝ KRACH.

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocenstvo toto plniť a nazáklade tohto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

8 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou,
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedacie ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievková ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mlieková ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táče,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včel len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nútra biela kova, ktorá striebornú barvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepáči peniaze spatky dať. Nech nikto nezameská túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobiereku alebo peniaze vopred v postaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobiereku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú. Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boli korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Krešťana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju pisané.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«**Krešťan**» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahrádza. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Krainer záživný prach pre svine

od doktora **Trnkóczyho** s ochranou «Známkou» polepšený a rozmnožený: mäsa, masť, chuť a zdravie. Zdravým sviniam dostatočné je dene do pokrmu, za jednu lyžicu dať. 1 obalka za 50 halierov k dostaniu je vo všetkých obchodoch, 5 obalkov 3 koruny s dopostaním už aj dobierky z pošty na sklade fabriky.

Apatieka „Trnkóczy“ Laibach (Krain).

Podakujúce listi aj úradné uverejnenia spravesvedčením účinku prachu tohto jak u chorých u zdravých svíň každý den dochádzajú.

Karlsbad je zbitočný!!

Proti rostitisneniu šalúdka, rasteniu pečene, napnutosti, nespánku, závratu, tišnutie krvi do mozgov, zlatej žily, tvrdej stolici, a proti tučnosti istý účinok má **THERMALIA** cena s poznameuaním 5 korun v apatieke **M. Kiss Tisza-Dob** k dostaniu je tu aj tea **Helianthus** proti všetkým teašlom. Tohto cena je 1 koruna.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená, shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kós generála Devetta.

Ceny kosity generála Devetta 65 70 75 80 85 90 95 100 cm.
z delovej ocele sú: 95 kr. 1 zl. 1 zl. 05 kr. 1 zl. 10 kr. 1 zl. 15 kr. 1 zl. 20 kr. 1 zl. 25 kr. 1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša dielňa. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí. Pravá novota! Vyznačená kosa zfhajúcim kľúčom 20 kr. Diadal náčinie ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepši 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle za so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od vyš menovanej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý zdarma za mu zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Každaj hospodine

možno blahoželať, ktorá z ohľadu na zdravie, uspokojenie a na dobrú chuť, Kathreinerovú Kneippovú sladovú kávu upotrebuje.

Úslušná prosba: Pri nakúpení nie jednoducho »sladovú kávu«, ale rozhodne vždy — Kathreinerovú — Kneippovú sladovú kávu žiadajme a takúto len v pôvodných, tu vyobrazených balíkoch prijímajme.

